

**A Kúria
mint felülvizsgálati bíróság
végzése**

Az ügy száma: Pfv.I.21.000/2024/3.

A tanács tagjai: Dr. Cseh Attila a tanács elnöke
Dr. Magosi Szilvia előadó bíró
Nyíróné dr. Kiss Ildikó bíró
Dr. Parlagi Mátyás bíró
Dr. Szabó Klára bíró

A felperes: felperes1
(cím1)

A felperes képviselője: Dr. Horváth Lóránt Ügyvédi Iroda
ügyintéző: dr. Horváth Lóránt ügyvéd
(cím2)

Az alperesek: Legfőbb Ügyészség I. rendű
(1055 Budapest, Markó utca 16.)
Győri Törvényszék II. rendű
(9021 Győr, Szent István út 6.)
Nemzeti Adó- és Vámhivatal III. rendű
(1054 Budapest, Széchenyi utca 2.)

Az I. rendű alperes képviselője: Legfőbb Ügyészség Jogi Képviseleti Önálló Osztály
ügyintéző: név legfőbb ügyészségi ügyész
(1055 Budapest, Markó utca 27.)

A II. rendű alperes képviselője: Balsai Ügyvédi Iroda
ügyintéző: dr. ifj. Balsai István ügyvéd
(cím3)

A III. rendű alperes képviselője: Dr. Borbély Diána kamarai jogtanácsos
(cím4)

A per tárgya: Kártérítés

A felülvizsgálati kérelmet benyújtó fél: III. rendű alperes

A másodfokú bíróság neve és a jogerős határozat száma:

Fővárosi Ítéltábla
6.Pf.20.138/2024/7. számú ítélet

Az elsőfokú bíróság neve és a határozat száma:

Fővárosi Törvényszék
36.P.20.499/2023/35-II. számú ítélet

Rendelkező rész

A Kúria a felülvizsgálatot megtagadja.

A meg nem fizetett 700.000 (hétszázezer) forint felülvizsgálat engedélyezése iránti kérelem illetéke az állam terhén marad.

A végzés ellen felülvizsgálatnak nincs helye.

Indokolás

[1] A felperes végleges keresetében a Polgári Törvénykönyvről szóló 2013. évi V. törvény (a továbbiakban: Ptk.) 6:519. §-a, 6:524. § (1), (4) bekezdése és 6:548. §-a alapján az alperesek 233.691.303 forint kártérítés – ebből 189.928.500 forint vagyonban bekövetkezett értékcsökkenés, 43.762.803 forint elmaradt vagyoni előny –, valamint a tőke után 2020. július 7-től a kifizetésig járó késedelmi kamat egyetemleges megfizetésére kötelezését kérte. A III. rendű alperessel szembeni kártérítési követelését arra alapította, hogy annak Nyugat-dunántúli Bűnügyi Igazgatósága előtt különösen jelentős vagyoni hátrányt okozva, bünszervezetben elkövetett költségvetési csalás büntetnének megalapozott gyanúja miatt indult büntetőeljárásban a nyomozóhatóság 2020. július 7-én elrendelte négy nagy értékű személygépkocsija lefoglalását, majd a lefoglalt gépkocsik értékesítését, és ezt követően értékesítette a járműveket.

[2] Az I. és a II. rendű alperesek ellenkérelmei a kereset elutasítására irányultak, míg a III. rendű alperes érdemi ellenkérelmet nem terjesztett elő.

[3] Az elsőfokú bíróság ítéletével kötelezte a III. rendű alperest 233.691.303 forint és ezen összeg után 2020. június 7-től a kifizetésig a mindenkori késedelemmel érintett naptári félév első napján érvényes jegybanki alapkamattal megegyező mértékű kamat megfizetésére; ezt meghaladóan a keresetet elutasította. Indokai szerint az I. és a II. rendű alperes marasztalására kirívóan súlyos jogalkalmazási, jogértelmezési tévedés hiányában nem volt lehetőség. A bíróság a III. rendű alperest a 31-II. számú végzésében figyelmeztette a polgári perrendtartásról szóló 2016. évi CXXX. törvény (a továbbiakban: Pp.) 203. § (2) bekezdésében foglaltakra. A III. rendű alperes 2023. november 28-án átvette a keresetlevelet és a végzést, írásbeli ellenkérelem előterjesztését azonban elmulasztotta és a perfelvételi tárgyaláson sem jelent meg. A Pp. kógens szabálya alapján védekezésének hiányát úgy kellett tekinteni, hogy elfogadja a felperes jogállítást és nem ellenzi a kereseti kérelem teljesítését (BH2019. 277., Kúria Pfv.20.103/2020/2.).

[4] A III. rendű alperes fellebbezése folytán eljáró másodfokú bíróság jogerős ítéletével az elsőfokú bíróság ítéletének nem fellebbezett részét nem érintette, fellebbezett rendelkezéseit azzal a pontosítással hagyta helyben, hogy a III. rendű alperes a 233.691.303 forint tőke után 2020. július 7-től kezdődően köteles késedelmi kamat fizetésére.

[5] A jogerős ítélet felülvizsgálat engedélyezése iránti kérelem szempontjából releváns indokolása szerint a közigazgatási jogkörben okozott kárért való felelősség Ptk. 6:548. § (1) bekezdésében meghatározott speciális feltétele teljesülése a kereset érdemi elbírálása során vizsgálendő, amennyiben ennek a Pp. 342. § (1) bekezdése szerinti eljárásjogi feltételei fennállnak. A jogorvoslat igénybevételének hiánya kizárólag abban az esetben vezethet az ítélet kötelező hatályon kívül helyezéséhez és az eljárás megszüntetéséhez a Pp. 379. §-a, 240. § (1) bekezdése, 176. § (1) bekezdés c) pontja és 24. § (3) bekezdése szerint, ha a felperes a közigazgatási bírói út igénybevételét elmulasztotta. A jelen esetben azonban nem merült fel ennek és ezáltal a Pp. 24. § (3) bekezdése alkalmazásának a lehetősége, a felperes ugyanis a III. rendű alperes kártérítési kötelezettségét arra alapította, hogy nyomozóhatóságként eljárva megsértette a büntetőeljárás szabályait. A nyomozóhatóság tevékenységére nem a közigazgatási eljárási szabályok, hanem a büntetőeljárásról szóló 2017. évi XC. törvény (Be.) rendelkezései az irányadók, amelyek a nyomozóhatóság intézkedéseivel szemben közigazgatási per indítását nem teszik lehetővé {jogerős ítélet [17] bekezdés}.

[6] A másodfokú bíróság rámutatott: a III. rendű alperes az elsőfokú eljárásban semmilyen nyilatkozatot nem tett, érdemi ellenkérelmet nem terjesztett elő. Fellebbezése a Pp. 7. § 4. b) pontja értelmében ellenkérelem-változtatást tartalmazott, mivel vitatta a felperesnek azokat a jogállításait, amelyek az elsőfokú eljárásban nem vitatottnak voltak tekintendők, és ellenezte a vele szembeni kereset teljesítését, amely kérelem teljesítése az elsőfokú eljárásban nem ellenzettnek volt tekintendő. A III. rendű alperes a fellebbezésében nem terjesztett elő ellenkérelem-változtatás engedélyezése iránti kérelmet, ezért a nem engedélyezett ellenkérelem-változtatása nem volt figyelembe vehető a másodfokú eljárásban. Ez kizárta, hogy a másodfokú bíróság vizsgálja a fellebbezése alapján a kártérítés különleges előfeltétele fennállását, vagy a követelés időelőttiségét, illetve, hogy a rendelkezésre álló adatok alapján – az elsőfokú ítélet megváltoztatására irányuló – fellebbezési kérelemnek megfelelően határozzon {jogerős ítélet [18] bekezdés}.

[7] A másodfokú bíróság alapvetően abban a kérdésben foglalt állást, hogy az elsőfokú bíróság jogszerűen marasztalta-e a keresettel egyezően a III. rendű alperest a mulasztása jogkövetkezményeként. Abból indult ki, hogy az elsőfokú bíróság a perfelvételi szakban engedélyezte a Pp. 54. § (1) bekezdése alapján a III. rendű alperes perbevonását. Elrendelte részére a keresetváltoztatást tartalmazó irat kézbesítését és 45 nap határidő tűzésével felhívta írásbeli ellenkérelme előterjesztésére, és a 2024. február 1-re kitűzött perfelvételi tárgyalásra szabályszerűen megidézte. A III. rendű alperes nem terjesztett elő írásban ellenkérelmet, szabályszerű idézés ellenére nem jelent meg a perfelvételi tárgyaláson, azt a bíróság a jelen lévő felperes kérelmére megtartotta {jogerős ítélet [20] bekezdés}.

[8] A másodfokú bíróság indoklásában felhívta a perfelvételi tárgyalás elmulasztásának a Pp. 190. § (2) bekezdése szerinti jogkövetkezményeit. Rögzítette, hogy az írásbeli ellenkérelem a Pp. 7. § 16. pontja szerint perfelvételi irat, és valamennyi perfelvételi iratra vonatkozóan a perfelvételi nyilatkozat hiánya esetére a Pp. 203. § (2) bekezdésében szabályozott normatartalmat, továbbá a Pp. 203. § (3) bekezdésében előírtakat {jogerős ítélet [21]-[23] bekezdések}.

[9] Rámutatott, hogy az írásbeli ellenkérelem előterjesztésének vagy az ellenkérelem előterjesztésére nyitva álló határidő letelte bevérlésának kizárólag a perfelvétel módjának meghatározása (Pp. 187. §) szempontjából van jelentősége. A jelen esetben azonban a bíróság már a III. rendű alperes perbevonását megelőzően kitűzött és tartott perfelvételi tárgyalást, ezért nem sértette meg a Pp. 187. és 189. §-ait azzal, hogy az ellenkérelem előterjesztésére való felhívással egyidejűleg idézte a III. rendű alperest a perfelvételi tárgyalásra. Az elsőfokú bíróság a Pp. 179. §-a szerint kötelező tájékoztatással is ellátta a III. rendű alperest. A

mulasztás következményeire történt figyelmeztetése a Pp. 203. §-a mellett – az idéző végzés melléklete szerint – a Pp. 190. §-ára is kiterjedt {jogerős ítélet [24]-[25] bekezdések}.

[10] A fentiekre tekintettel a másodfokú bíróság úgy ítélte, hogy az elsőfokú bíróság olyan jogkövetkezményt alkalmazott a III. rendű alperessel szemben, amelyre előzetesen figyelmeztette. A III. rendű alperes a Pp. 149. § (1) bekezdése értelmében az elmulasztott ellenkérelmet többé hatályosan nem teljesíthette. Mind az ellenkérelem, mind a perfelvételi tárgyalás elmulasztásának szabályai szerint úgy kellett tekinteni, hogy a felperes tényállításait, jogállításait és bizonyítékait nem vitatja. Az elsőfokú bíróság ítéletével a keresettel egyezően marasztalta a III. rendű alperest, és abban az esetben is a vele közölt kereseti kérelemnek megfelelően kötelezte volna, ha a Pp. 181. § (1) bekezdése alapján tárgyaláson kívül, a Pp. 348. § (2) bekezdése értelmében az ítélettel azonos hatályú bírósági meghagyással határoz. Az ítélettel történt marasztalás ezért bizonyosan nem minősült a Pp. 381. §-a szempontjából az ügy érdemi eldöntésére kiható lényeges eljárási szabálysértésnek {jogerős ítélet [26] bekezdés}.

[11] A másodfokú bíróság a késedelmi kamatfizetés kezdő időpontját a Pp. 353. §-a alapján hivatalból javította ki; az elsőfokú bíróság egyébként érdemben helyes ítéletét a Pp. 383. § (2) bekezdése alapján hagyta helyben {jogerős ítélet [27]-[28] bekezdések}.

[12] A jogerős ítélet ellen a III. rendű alperes terjesztett elő felülvizsgálati és – azon belül, szerkezetileg elkülönítetten – a felülvizsgálat engedélyezése iránti kérelmet. Utóbbi előterjesztésével összefüggésben utalt arra, hogy álláspontja szerint a jelen ügyben nem alkalmazandó a Pp. 409. § (2) bekezdése, mert a másodfokú bíróság a keresetben érvényesített kamat követelés esedékességét az elsőfokú bíróságtól eltérően állapította meg, és az elsőfokú ítéletet kizárólag az elsőfokú bíróságra vonatkozó eljárásjogi szabályok fellebbezésben megjelölt megsértése körében vizsgálta felül.

[13] Felülvizsgálati kérelmében a jogerős ítélet hatályon kívül helyezését és elsődlegesen az eljárás Pp. 240. § (1) bekezdése alapján történő megszüntetését kérte. Másodlagos felülvizsgálati kérelme a jogerős ítélet hatályon kívül helyezésére és arra irányult, hogy keresetet vele szemben is utasítsa el a Kúria, amennyiben pedig a hivatkozott jogszabálysértések álláspontja szerint új eljárás lefolytatását teszik szükségessé, az elsőfokú ítéletre kiterjedően helyezze hatályon kívül a jogerős ítéletet és utasítsa az elsőfokú bíróságot új eljárásra és új határozat hozatalára. Harmadlagosan a jogerős ítélet elsőfokú ítéletre kiterjedő hatályon kívül helyezését és az elsőfokú bíróság új eljárásra – annak során vele szemben bírósági meghagyás kibocsátására – utasítását kérte.

[14] Elsődleges felülvizsgálati kérelmét arra alapította, hogy a jogerős ítélet sérti a Pp. 176. § (1) bekezdés c) pontját, 240. § (1) bekezdés a) pontját, 2.§ (2) bekezdését, 373. §-át, 7.§ (1) bekezdés 4. pontját. Nem terjesztett elő ugyanis ellenkérelem-változtatást, hanem jogorvoslati jogával összefüggésben hivatalból figyelembe veendő körülményre hivatkozott, és kérte a bíróság erre az esetre törvényben előírt intézkedését. Alaki védekezése nem értendő bele az ellenkérelem-változtatás fogalmába, mivel az utóbbi az anyagi jogi kifogás megváltoztatását jelenti. Álláspontja szerint a felperes nem vett igénybe minden, a kára elhárítására alkalmas jogorvoslati eszközt. Igénye peres úton való érvényesíthetőségét a büntetőeljárásban biztosított rendes jogorvoslatnak kell megelőznie. Amennyiben a közigazgatási bírósági út mint jogorvoslati lehetőség nem biztosított, a Ptk. 6:548. § (1) bekezdés utolsó fordulata helyett e jogszabályhely rendes jogorvoslat igénybevételére vonatkozó előírásait kell alkalmazni. A felperes a Ptk. által elvárt jogorvoslati utat nem járta be, a bíróság a keresetét ennek ellenére befogadta, ezért a pert a Pp. 240. § (1) bekezdés a) pontja alapján meg kell szüntetni. Érvelése értelmében ezzel összefüggésben a másodfokú bíróságnak az a végzése is jogszabálysértő, amelyben a fellebbezése érdemi vizsgálata nélkül megállapította az elsőfokú ítéletnek a keresetet az I. és II. rendű alperessel szemben elutasító,

valamint a felperest a II. rendű alperes részére perköltség megfizetésére kötelező rendelkezései jogerőre emelkedését. A fellebbezésében minden peres félre kiható megszüntetési okra hivatkozott, így a másodfokú bíróság végzése sérti a Pp. 367. § (4) bekezdését.

[15] Másodlagos felülvizsgálati kérelme körében a III. rendű alperes a Pp. 2. §, 36. §, 37. §, 38. §, 203. § (2) bekezdés, 342. §, 345. § (4)-(5) bekezdés megsértésére hivatkozott. Előadta: az eljáró bíróságok nem megfelelően minősítették az alperesek között fennálló pertársaságot, amely arra vezetett, hogy az I. és II. rendű alperes tekintetében a kereset elutasítására került sor, míg vele szemben a kártérítési felelősség megállapítására annak ellenére, hogy a kereset egyetemleges marasztalásra irányult. Nézete szerint az alperesek között olyan pertársaság jött létre, amelyben a pertársak függőségének elve érvényesül és bármelyik pertárs cselekménye kihat a másik pertársra is. A pertársaság jellege tekintetében a jogerős ítélet a fellebbezésében kifejtettek ellenére nem tartalmaz semmilyen indokolást, jogi állásfoglalást. A döntésből arra lehet következtetni, hogy a másodfokú bíróság az alpereseket a Pp. 37. § *b)*, illetve *c)* pontja szerinti pertársaknak minősítette. Csak az egyik alperes marasztalásának a kereseti kérelemhez való kötöttség okán sem volt helye, a felperes ugyanis nem kérte az alperesek külön-külön történő marasztalását. Nem lehet jogszerű az olyan döntés, amely érdemben nem találja megalapozottnak a keresettel érvényesíteni kívánt igényt, ennek ellenére az ugyanazon jogviszonyból eredő ugyanazon igény tekintetében megállapítja az egyik károkozó felelősségét, ráadásul úgy, hogy a felperesnek nem volt ilyen irányú kérelme. A kereseti követelés, az egyetemleges felelősség okán a felek nyilatkozatai egymásra kihatottak, ezért a másodfokú bíróság nem alkalmazhatta volna vele szemben a Pp. 203. § (2) bekezdésében rögzített jogkövetkezményt.

[16] A III. rendű alperes a harmadlagos felülvizsgálati kérelme vonatkozásában az ügy érdemére kiható jogszabálysértést abban jelölte meg, hogy az elsőfokú bíróság a Pp. 181. § (1) bekezdésében foglaltak ellenére nem bocsátott ki bírósági meghagyást, hanem ítélettel kötelezte a kereseti követelésnek megfelelően. Álláspontja szerint az elsőfokú bíróság a perfelvétel körében is jogszabálysértően járt el, mert a Pp. 179. § (1) bekezdése, 181. § (1) bekezdése, 187. §-a és 189. §-a alapján nem lehet a kereset közlésével egyidejűleg idézni a perfelvételi tárgyalásra. A másodfokú bíróság a bírósági meghagyás kibocsátására figyelmeztető végzés és a Pp. kifejezett előírása ellenére úgy látta, hogy nem történt az ügy érdemére kiható jogszabálysértés, az elsőfokú bíróság az ítélettel ugyanúgy a keresettel megegyezően marasztalta, mint amikor bírósági meghagyással határoz. Az eljárási helyzete azonban a bírósági meghagyás és az ítélet tekintetében nem ugyanaz, az utóbbival hátrányosabb helyzetbe került. A bíróság – azáltal, hogy nem bocsátott ki bírósági meghagyást – megsértette a tisztességes eljáráshoz való jogát, elzárta a jogvita érdemi elbírálásától, megváltoztatva ezzel az eljárás végkimenetelét. Döntése a kialakult bírói gyakorlattal is ellentétes. Nem releváns az az indokolása, hogy az ügyben már volt perfelvételi tárgyalás, ugyanis a bíróságnak a kereset közlését követően az alperes ellenkérelmének benyújtása vagy annak elmulasztása alapján kellett volna a további teendőkről döntenie. Mindebből az is következik, hogy jogellenesen alkalmazta a Pp. 190. §-ában foglalt jogkövetkezményeket. A jogerős ítéletben foglaltakkal ellentétben önmagában súlyos, az ügy érdemére kiható jogszabálysértés, ha a törvény hivatalbóli eljárást ír elő és a bíróság az előírt cselekményt elmulasztja. Az ettől eltérő bírósági joggyakorlat nem szolgálja a bírósági meghagyás jogintézményének célját és a jogbiztonságot is súlyosan csorbítja.

[17] A III. rendű alperes a felülvizsgálat engedélyezése iránti kérelmét az egyes felülvizsgálati petitumaira vetítetten adta elő: elsődleges felülvizsgálati kérelme vonatkozásában a Pp. 409. § (2) bekezdés *b)* pontjának első fordulatra, másodlagos és harmadlagos felülvizsgálati kérelme tekintetében a Pp. 409. § (2) bekezdés *a)* pontjának első

fordulatára alapította. Az ügy érdemére kiható jogszabálysértéseket és a megsértett jogszabályhelyeket a felülvizsgálati kérelmével egyezően jelölte meg.

[18] A Pp. 409. § (2) bekezdés *b)* pontjának első fordulata (a felvetett jogkérdés különleges súlya) körében azt adta elő, hogy a másodfokú bíróság jogértelmezése a jogorvoslathoz való jog indokolatlan korlátozását jelenti. Álláspontja szerint a Kúriának abban az elvi jelentőségű jogkérdésben kell állást foglalnia, hogy amennyiben a fél fellebbezésében jogszabálysértésként olyan intézkedés elmaradásának hiányára hivatkozik, amelyre a bíróság hivatalból köteles, az nem minősül ellenkérelem-változtatásnak. A hivatalból észlelendő permegszüntetési okra mulasztásaira tekintet nélkül hivatkozhat a fél, továbbá az ilyen irányú fellebbezési kérelem esetén nincs helye a Pp. 364. § (helyesen: Pp. 367. §) (4) bekezdése alkalmazásának. Elvi állásfoglalást tartott továbbá szükségesnek abban is, hogy a közigazgatási jogkörben okozott kár tekintetében a Ptk.-ban rögzített jogorvoslati eljárás elmaradása a Pp. 176. § (1) bekezdése szerinti „kereset visszautasítási ok”-e, amely a per folyamán a Pp. 240. § (1) bekezdés *a)* pontjának alkalmazását vonja maga után. Nézete szerint mindezek az egyedi ügyön túlmutató olyan jogkérdések, amelyek a felek alapvető eljárási jogait érintik, így különleges súlyúak.

[19] A másodlagos felülvizsgálati kérelmével kapcsolatban a III. rendű alperes a Pp. 409. § (2) bekezdés *a)* pontjának első fordulatára (a joggyakorlat egységének biztosítása) alapított engedélyezési kérelmében arra hivatkozott, hogy a másodfokú bíróság a Fővárosi Ítéltábla 4.Pf.20.493/2028/8. számú és 6.Pf.20.314/2021/10-II. számú ítéleteitől eltérően minősítette a felperes kereseti követelése alapján fennálló pertársaságot, ezért a jövőbeni helytelen joggyakorlat elkerülése érdekében felmerül a joggyakorlat egységesítésének szükségessége. Az előbbi határozatban a Fővárosi Ítéltábla a Ptk. 6:524. §-ára alapított egyetemleges kötelezés körében rögzítette, hogy ilyen esetben a felek között a Pp. 37. § *a)* pontja szerinti pertársaság áll fenn. A másodikként hivatkozott határozatában pedig kizárólag azért minősítette az ugyanazon jogalaphól származó ugyanazon követelés tekintetében a felek közötti pertársaságot a Pp. 37. § *b)* pontja szerinti célszerű pertársaságnak, mert a felperes nem egyetemlegesen, hanem külön-külön kérte kötelezni az alpereseket. A Fővárosi Ítéltábla ezzel összefüggésben azt is hangsúlyozta, hogy az ilyen pertársak perbeli cselekményei vagy mulasztásai a Pp. 39. § (1) bekezdése értelmében főszabály szerint nem hatnak ki a másik pertársra, de figyelemmel arra, hogy a felperes a követelését mindkét alperessel szemben ugyanarra a szerződésre alapította, a II. rendű alperes a polgári jog szabályai szerint maga is érvényesítheti az I. rendű alperes kifogásait, ezért e kifogásokkal összefüggő perbeli cselekményei vonatkozásában a Pp. 36. §-ában és 37. § *a)* pontjában körülírt pertársak jogállása illeti meg. Szerinte a jelen ügyben azáltal, hogy a felperes őt – mint állítólagos közös károkozót – perbe vonta, és az I., II. rendű alperesekkel egyetemleges kötelezését kérte, olyan pertársaság jött létre, amelyben a felek jogai egységesen bírálandók el. A kereseti követelés, az egyetemleges felelősség okán a felek nyilatkozatai kihatnak egymásra, ezért vele szemben nem lett volna alkalmazható a Pp. 203. § (2) bekezdésében rögzített jogkövetkezmény. A Kúria elvi állásfoglalása szükséges arról, hogy amennyiben a kereset a felek egyetemleges kötelezésére irányul, a felek külön-külön történő kötelezését a felperes nem kéri, a pertársak perbeli cselekményei kihatnak egymásra.

[20] A harmadlagos fellebbezési kérelme vonatkozásában a szintén a Pp. 409. § (2) bekezdés *a)* pontjának első fordulatára alapított felülvizsgálat engedélyezése iránti kérelmében a III. rendű alperes arra hivatkozott, hogy állást kell foglalni és ezáltal egységesíteni kell a joggyakorlatot abban a jogkérdésben, miszerint a bírósági meghagyás kibocsátásának elmulasztása új eljárásra utasításra okot adó körülmény-e, illetve amennyiben igen, milyen esetben az; továbbá az az alperes, akivel a keresetet közölték, idézhető-e perfelvételi tárgyalásra, amíg a nyilatkozattételre nyitva álló határidő nem telt el vagy amíg

nyilatkozatát nem terjesztette elő; és ha idézésre került, alkalmazhatja-e a bíróság vele szemben a tárgyalásról való távolmaradás jogkövetkezményeit vagy akár a tárgyaláson is bírósági meghagyással kell őt kötelezni. Nézete szerint a másodfokú bíróság döntése szembe helyezkedik a kialakított bírói gyakorlattal.

[21] Rámutatott, hogy a Kúria honlapján közzétett, az új Pp. jogértelmezési kérdéseivel foglalkozó konzultációs testület 2017. november 3-án tartott ülésén elfogadott állásfoglalások 5. pontja megerősíti: a mulasztás ténye önmagában megalapozza a bírósági meghagyás kibocsátását. Az 1/2017. Polgári jogegységi határozat alapján továbbra is figyelembe vehető 2/2009. Polgári jogegységi határozat új Pp. szabályai szellemével nem ellentétes elvi megállapítása szerint pedig a feltételek fennállása esetén, azt kizáró, kifejezett jogszabályi rendelkezés hiányában nem mellőzhető a bírósági meghagyás kibocsátása. A Fővárosi Ítéltábla 16.Gf.40.321/2020/8-II. számú részítéletében egyértelműen súlyos, az ügy érdemére kiható jogszabálysértésként értékelte a bírósági meghagyás kibocsátásának elmulasztását és a nyilatkozattételt elmulasztó alperes perfelvételi tárgyalásra idézését, vonatkozásában a perfelvétel lezárását. A BDT2020. 4179. számú, valamint a Győri Ítéltábla Pf.IV.20.131/2022/4. számú határozati alapján pedig egyértelmű: a bírósági meghagyás kibocsátásának elmulasztás kizárólag abban az esetben nem minősül az ügy érdemére kihatóan jogszabálysértésnek, ha az alperes az elsőfokú eljárásban olyan helyzetbe került, hogy nyilatkozatát előterjesztette és így a per érdemben elbíráلható volt az azt megelőzően mulasztó alperes tekintetében is.

[22] Álláspontja az volt: az utóbbi két ítéletből egyértelmű, hogy „[a]z érdeksérelem, az ügy érdemére kihatás azt jelenti, hogy azt kell vizsgálni, hogy alperest érte-e hátrány a bíróság jogszabálysértő eljárása folytán. E körben pedig az a releváns, hogy az alperes eljárási jogai miként alakulnak, az alperesi joggyakorlás milyen csorbát szenved, így a nyilatkozás, jogorvoslati lehetőségek tekintetében alperest ugyanazok a jogok illetik-e meg, mintha a bíróság szabályszerűen járt volna el és amennyiben erre nemleges a válasz, az ügy érdemére kiható jogszabálysértés bekövetkezett”. A III. rendű alperes rámutatott továbbá, hogy a Fővárosi Ítéltábla hivatkozott ítéletével a felülvizsgálati kérelemmel támadott másodfokú határozat a perfelvétel körében is ellentétes. Az alperes a kereset közlésével egyidejűleg kizárólag az ellenkérelem előterjesztésére hívható fel, az elsőfokú bíróság nem idézheti perfelvételi tárgyalásra.

[23] A Kúria a felülvizsgálat engedélyezésével kapcsolatos egyes kérdésekről szóló 1/2021. (VII. 12.) PK vélemény (a továbbiakban: PK vélemény) 7. pontjában kifejtettekre figyelemmel hivatalból vizsgálta a felülvizsgálat engedélyezése iránti kérelem előterjesztésének szükségességét, és azt a következők szerint ítélte meg.

[24] A jelen per vagyoni jogi pernek minősül, mert az abban érvényesített igény a felperes vagyoni jogain alapul, továbbá értéke pénzösszegben kifejezhető [Pp. 7. § (1) bekezdés 18. pont]. Azt, hogy a másodfokú bíróság az elsőfokú bíróság ítéletét azonos jogszabályi rendelkezésre és jogi indoklásra utalással hagyta-e helyben, a PK vélemény 11. pontjában és annak indoklásában kifejtettek szerint – a jogerős ítélet indoklásának tartalma alapján – a Kúria állapítja meg.

[25] A III. rendű alperes által e körben előadottak kapcsán a Kúria rámutat: a másodfokú bíróság az elsőfokú bíróság ítéletét a kamatfizetésre vonatkozó rendelkezés tekintetében a Pp. 353. §-ának erre őt kifejezetten feljogosító rendelkezése alapján és az elsőfokú ítélet [37] bekezdésében helytállóan rögzített keresetnek megfelelően javította ki, mely tény nem hat ki az első- és másodfokú ítélet Pp. 408. § (2) bekezdése szerinti minősülésére. Az a hivatkozás pedig, miszerint „a másodfokú bíróság az elsőfokú ítéletet kizárólag az elsőfokú bíróságra vonatkozó eljárásjogi szabályok fellebbezésben megjelölt megsértése körében vizsgálta felül” egyrésztől nem értelmezhető, hiszen a másodfokú bíróság a Pp. 370. §-ában meghatározott

felülbírálati keretek között járhat el a fellebbezés elbírálása során, másrészt a felülvizsgálat engedélyezése körében nem ennek, hanem a Pp. 408. § (2) bekezdése szerinti jogi egybehangzóságnak van jelentősége.

[26] A jogerős ítélet jogi indokolásának tartalmát összevetve az elsőfokú ítélet – III. rendű alperesre vonatkozó – jogi indokolásának tartalmával a Kúria azt állapította meg, hogy a másodfokú bíróság az elsőfokú ítéletet azonos jogszabályi rendelkezésre és jogi indoklásra utalással hagyta helyben, így fennáll a Pp. 408. § (2) bekezdése szerinti eljárásjogi helyzet. Erre tekintettel felülvizsgálatnak nincs helye, ezért szükséges volt a felülvizsgálat engedélyezése iránt kérelem előterjesztése [Pp. 409. § (1) bekezdés, 410. § (1) bekezdés], és annak vizsgálata.

[27] A III. rendű alperes felülvizsgálat engedélyezése iránti kérelme nem alapos.

[28] A Kúria a felülvizsgálat engedélyezésének jogintézményével összefüggésben elsődlegesen arra mutat rá: az nem pusztán annak a lehetőségét teremti meg a felülvizsgálati kérelmet előterjesztő fél számára, hogy az egyedi ügyében sérelmezett esetleges téves ítéleti döntés érdemben vizsgálható, és ezáltal a jogsérelem orvosolható legyen. Az engedélyezés lehetőségével – a Pp. -ben részletesen szabályozott esetek fennálltakor – a felvetett elvi jelentőségű jogkérdésekben történő egységes jogértelmezés, ezáltal a kiszámítható, egységes ítélkezés, ezen keresztül pedig a jogbiztonság biztosítása a jogintézmény célja azokban az ügyekben, amelyek a Pp. hatályos rendelkezései okán a felülvizsgálat kizártsága miatt egyébként nem jutnának el a Kúria elé, így ezen ügyek tekintetében nem tudna érvényesülni a Kúriának Magyarország Alaptörvénye 25. cikk (3) bekezdésében meghatározott jogegységesítő funkciója.

[29] A Kúria már több határozatában (pl. Pfv.21.294/2022/2., Gfv.30.561/2022/2., Gfv.30.562/2022/2.) rámutatott, hogy a PK vélemény 1. pontjában és annak indokolásában a felek és jogi képviselőik eljárásának megkönnyítése, egy átlátható, következetes és egységes gyakorlat kialakítása érdekében kinyilvánította: a joggyakorlat egységének biztosítása érdekében a felülvizsgálat akkor engedélyezhető, ha a jogerős ítélet olyan elvi jelentőségű jogkérdést vet fel, amellyel kapcsolatban a Kúria korábban még nem foglalt állást. A PK vélemény 6. pontjában és annak indokolásában rámutatott továbbá, hogy a feleket megillető, a Pp. 2. § (2) bekezdésében rögzített rendelkezési elvből következő kérelemhez kötöttségre figyelemmel a felülvizsgálat engedélyezése körében csak az engedélyezés iránti kérelemben foglaltakat vizsgálja, olyan okból, amelyre a fél nem hivatkozott, nem engedélyezheti a felülvizsgálatot.

[30] A Pp. 409. § (2) bekezdés a) pontjának első fordulata alapján (a joggyakorlat egységének biztosítása érdekében) a Kúria a PK vélemény 1. pontjában kifejtettek értelmében akkor engedélyezi a felülvizsgálatot, ha a jogerős ítélet olyan elvi jelentőségű jogkérdést vet fel, amellyel kapcsolatban a Kúria jogegységi határozatban, az általa a Bírósági Határozatok Gyűjteményében (BHGY) közzétett eseti határozatban még nem foglalt állást, feltéve, hogy a jogértelmezést igénylő elvi jelentőségű jogkérdésben a bírói gyakorlat nem egységes vagy a joggyakorlathoz eltérő bírói döntés megismétlődésének, ezáltal a jogegység megbomlásának a veszélye áll fenn. A joggyakorlat egysége azt jelenti: a bíróságok között nincs eltérés abban a tekintetben, hogy az egyes jogszabályokat miként kell értelmezni, azaz mi a jogi norma alapvető tartalma, illetve azt hogyan kell alkalmazni. Ha a fél erre az engedélyezési okra hivatkozik, az engedélyezés alapjául szolgáló eltérő bírói döntéseket az engedélyezés iránti kérelmében egyértelműen azonosítható módon meg kell jelölnie. A fél kizárólag másodfokon jogerőre emelkedett, vagy legfelsőbb bírósági döntésekre hivatkozhat engedélyezés iránti kérelmében, kizárva ezzel annak a lehetőségét, hogy a nem végleges, a perorvoslati bíróság hatására utóbb változó ítéletek alapozzák meg a felülvizsgálat engedélyezését.

[31] A Pp. 409. § (2) bekezdés *b)* pont első fordulata a PK vélemény 3. pontjában kifejtettek szerint abban az esetben teszi lehetővé a felülvizsgálat engedélyezését, ha a fél által állított jogszabálysértés vizsgálata a felvetett jogkérdés különleges súlya miatt indokolt. E rendelkezés alapján kizárólag akkor van lehetőség a jogerős ítélet felülvizsgálatára, ha a vizsgált jogkérdés az egyedi ügyön – különleges súlyára tekintettel – túlmutat. Előfordulhat, hogy nem alakult ki széttartó bírói gyakorlat, a joggyakorlat továbbfejlesztésére nincs szükség, de a felülvizsgálati kérelem olyan jogértelmezési kérdést tartalmaz, amellyel kapcsolatban a Kúria korábban még nem foglalt állást. Ez az eset áll fenn pl. akkor, ha egy új jogszabály értelmezése, vagy egy joghézag kitöltése elvi iránymutatást igényel. Ezekben az esetekben azonban az is szükséges a felülvizsgálat engedélyezéséhez, hogy valamilyen további – általában a jogegységgel, illetve közvetetten a jogbiztonsággal kapcsolatba hozható – fontos ok fennálljon, és ennek folytán a Kúria iránymutatása váljon szükségessé. Ilyen ok lehet pl. az új típusú ügyek nagy száma.

[32] Az elsődleges felülvizsgálati petitumhoz kapcsolódó, a Pp. 409. § (2) bekezdés *b)* pontjának első fordulatára (a felvetett jogkérdés különleges súlyára) alapított engedélyezési kérelemmel összefüggésben a Kúria az alábbiakat emeli ki.

[33] A III. rendű alperes állításával ellentétben a jogerős ítéletben – annak [17] és [18] bekezdéseinek egyértelmű tartalma szerint – a másodfokú bíróság meg nem engedett ellenkérelem-változtatásnak azt minősítette, hogy a III. rendű alperes a fellebbezésében a felperesnek azokat a jogállításait vitatta, amelyeket az elsőfokú eljárásban nem vitatottnak kellett tekinteni, és ellenezte a kereseti kérelem teljesítését, amely kérelem teljesítését az elsőfokú eljárásban nem ellenzettnek kellett tekinteni. Ez abból a jogi álláspontjából következett, hogy a III. rendű alperes fellebbezésében megjelölt „perakadály” (a rendelkezésre álló rendes jogorvoslat kimerítése) a közigazgatási jogkörben okozott kárért való felelősség Ptk. 6:548. § (1) bekezdésében meghatározott anyagi jogi feltétele, amelynek teljesülése a kereset érdemi elbírálása során vizsgálandó. A III. rendű alperes ehhez képest csak a bíróság engedélyével változtathatott volna ellenkérelmet [Pp. 364. §, 217. § (1) bekezdés, 219. § (1) bekezdés], engedélyt azonban nem terjesztett elő, ezért a nem engedélyezett ellenkérelem változtatása nem volt figyelembe vehető a másodfokú eljárásban.

A Ptk. 6:548. § (1) bekezdésében rögzített rendes jogorvoslat elmaradásával kapcsolatban a Kúria már több precedenshatározatában (pl. Pfv.20.599/2022/7., Pfv.20.209/2021/5.) állást foglalt akként, hogy e jogorvoslati lehetőségek igénybevételének elmulasztása nem perakadály (így nem keresetlevél visszautasítási, illetve permegszüntetési ok), hanem a felelősség megállapításához szükséges különös anyagi jogi feltétel hiánya, amely a kereset érdemben történő elbírálásához, elutasításához vezet. A Kúria kitér arra is: e tekintetben nincs eltérés a Ptk. 6:548. § (1) bekezdésében, illetve a Polgári Törvénykönyvről szóló 1959. évi IV. törvény (rég. Ptk.) 349. § (1) bekezdésében megfogalmazott különös anyagi jogi feltétel között, utóbbira következetes, egyértelmű, világos bírói gyakorlat mutatott rá (pl. Kúria 21.303/2013/6., 20.980/2016/4., 20.403/2017/6. 20.550/2020/6.). Lényeges továbbá, hogy az e körben megjelölt engedélyezési ok körében a III. rendű alperes a felülvizsgálat engedélyezése iránti kérelemben megfogalmazott jogkérdések vonatkozásában a PK vélemény 3. pontjában rögzítettekhez képest nem hivatkozott olyan körülményekre, amelyek a jogegységgel, a jogbiztonsággal kapcsolatos fontos ok fennállására utalnak. A felvetett jogkérdés különleges súlyára való hivatkozás ugyanis akkor alapozhatja meg a felülvizsgálati kérelem engedélyezését, ha egyrészről a jogkérdés jelentősége túlmutat az adott, egyedi ügyön, másrészről a fél olyan körülményeket is bemutat, amelyek a jogegységgel, ezáltal a jogbiztonsággal kapcsolatos fontos ok fennálltára utalnak.

[34] Mindezek miatt a Pp. 409. § (2) bekezdés *b)* pontja alapján a felülvizsgálat engedélyezése iránti kérelem nem volt megalapozott.

[35] A III. rendű alperes által a másodlagos felülvizsgálati kérelemmel kapcsolatban a Kúria elsődlegesen azt rögzíti, hogy a Pp. 409. § (2) bekezdés *a)* pontjának első fordulatra hivatkozással előterjesztett felülvizsgálat engedélyezése iránti kérelem hiányos, mivel nem tartalmazza a megsértett jogszabályhely pontos megjelölését [Pp. 410. § (2) bekezdés *b)* pont], ezért alkalmatlan az érdemi vizsgálatra. Megállapítható továbbá a joggyakorlat egységének biztosítása érdekében történő engedélyezéshez szükséges szétartó gyakorlat vizsgálatához nélkülözhetetlen ügyszabályság hiánya is. A Fővárosi Ítéltábla a 4.Pf.20.493/2023/8. számú ítélet [19] bekezdésében ugyanis a Pp. 87. § (1) bekezdését (perköltség viselése pertársaság esetén) értelmezte és arra a kérdésre adott választ, hogy a Pp. 36. §-a és 37. § *a)* pontja szerinti pertársak pernyertességük esetén miként érvényesíthetik a perköltséget. A Fővárosi Ítéltábla 6.Pf.20.314/2021/13. számú ítéletének tényállása pedig eltér a jelen ügy tényállásától. A határozat [14] bekezdésében az ítéltábla az anyagi jogi kifogásokkal összefüggő perbeli cselekmények vonatkozásában állapította meg, hogy az alpereseket a Pp. 36. §-a és 37. § *a)* pontja szerinti pertársak jogállása illeti meg, mert a felperes a követelését mindkét alperessel szemben ugyanarra a szerződésre alapította, és a polgári jog szabályai szerint a II. rendű alperes maga is érvényesíthette az I. rendű alperes kifogásait.

[36] A Kúria a III. rendű alperes harmadlagos felülvizsgálati kérelmét érintő, a perfelvétellel és a bírósági meghagyással kapcsolatos, ugyancsak a Pp. 409. § (2) bekezdés *a)* pontjának első fordulatra alapított felülvizsgálat engedélyezése iránti kérelmet sem látta alaposnak.

[37] Az engedélyezési kérelemben az új Pp. jogértelmezési kérdéseivel foglalkozó konzultációs testület állásfoglalása a fentiekben kifejtettek értelmében nem lehet a joggyakorlatra történő hivatkozás alapja.

[38] A 2/2009. Polgári jogegységi határozat pedig csak a régi Pp. (a polgári perrendtartásról szóló 1959. évi III. törvény) alapján elbírálható ügyekben alkalmazható (1/2017. PJE határozat VI. pont és 3/2015. PJE. határozat V.1. pont). A régi Pp. szerinti egységes perszerkezetet a Pp. szerinti osztott perszerkezet váltotta fel, és azon belül is a jogalkotó bevezette a perfelvételi szakot. Az új szabályok szerint az eljárás a perindításból az írásbeli ellenkérelem előterjesztésével perfelvételbe fordul át. Az 1/2017. Polgári jogegységi határozat indokolásának VI. pontjában foglaltak szerint a 2/2009. Polgári jogegységi határozatnak csak az új Pp. szabályai szellemével nem ellentétes jogi okfejtései, érvei, elvi megállapításai olyanok, amelyek továbbra is figyelembe vehetők. Mindezekre tekintettel a III. rendű alperes 2/2009. Polgári jogegységi határozatra történt hivatkozása sem szolgálhatott az engedélyezési kérelem alapjául.

[39] A Fővárosi Ítéltábla 16.Gf.40.321/2020/8-II. számú részítélete és a BDT2020. 4179. számú határozat (Debreceni Ítéltábla 5.Gf.41.021/2019/3. számú ítélete), valamint az utóbbira hivatkozó és azzal azonos jogértelmezést tartalmazó, a Győri Ítéltábla 4.Pf.IV.20.131/2022/4. számú ítélete sem alkalmas az ellentétes joggyakorlat, illetve a joggyakorlat egysége megbomlása veszélyének alátámasztására, mivel ezekben az ügyekben nem a jelen perbeli eljárásjogi helyzetben merült fel a bírósági meghagyás kibocsátásának lehetősége, így az eljárás bíróságok nem azonos ténybeli helyzetre vonatkoztatott, így nem azonos jogkérdésben foglaltak állást. A Kúria e körben rámutat: a jelen ügyben a III. rendű alperes perbe vonása az I. és a II. rendű alperestől eltérően nem a keresetlevélben, hanem az eljárás perfelvételi szakaszának későbbi stádiumában történt. Ehhez képest a Fővárosi Ítéltábla előtt folyamatban volt, a III. rendű alperes által hivatkozott 16.Gf.40.321/2020. számú ügyben a jogerős ítélet [34] bekezdésében foglaltak szerint a bíróság egységesen a perindítási szakban kézbesítette valamennyi alperes részére a keresetlevelet és az ellenkérelem benyújtására szóló felhívást. Abban az ügyben az alperesek közül az I. rendű

alperes a törvényes határidőn túl terjesztette elő ellenkérelmét, és a mulasztásának kimentésére igazolási kérelemmel élt. A másodfokú bíróság ehhez képest állapította meg a jogerős ítélet [48] bekezdésében, hogy az elsőfokú bíróság akkor járt volna el helyesen, ha elutasítja az I. rendű alperesnek a mulasztás vétlenségét nem valószínűsítő igazolási kérelmét és vele szemben – perfelvételi tárgyalás kitűzése nélkül – hivatalból bírósági meghagyást bocsát ki.

[40] A Debreceni Ítéltábla 5.Gf.41.021/2019. számú és a Győri Ítéltábla 4.Pf.IV.20.131/2022. számú ügyében pedig – a Fővárosi Ítéltábla előtti ügytől is eltérően – az alperes a perfelvételi tárgyaláson az érdemi ellenkérelmét már hatályosan szóbeli perfelvételi nyilatkozatban előadta, emiatt volt ez a két ügy – az eljárási szabálysértéssel előterjesztett hatálytalan ellenkérelem ellenére – érdemben elbírálgató.

[41] Miután a III. rendű alperes által ellentétesként hivatkozott jogerős határozatok egymáshoz képest sem a felülvizsgálat engedélyezése iránti kérelemben hivatkozott jogkérdést bírálták el, ez azt is jelenti, hogy nem vonható le olyan következtetés, miszerint a felülvizsgálat engedélyezése iránti kérelemben hivatkozott jogkérdésekben a bírói gyakorlat széttartó (divergáló) lenne, azaz nem egységes.

[42] A kifejtettek értelmében a III. rendű alperes engedélyezési kérelmében hivatkozott egyik okból sem volt engedélyezhető a felülvizsgálat, ezért a Kúria a jogerős ítélet felülvizsgálatát a Pp. 411. § (1) és (2) bekezdésének megfelelően eljárva megtagadta.

[43] A III. rendű alperes személyes illetékmentessége folytán meg nem fizetett felülvizsgálat engedélyezése iránti kérelem illetve a Pp. 102. § (6) bekezdése alapján az állam terhén marad.

[44] A felülvizsgálat megtagadása miatt a Kúria a felülvizsgálati kérelemben előterjesztett végrehajthatóság felfüggesztése iránti kérelmet érdemben nem vizsgálta.

[45] A végzés elleni felülvizsgálatot a Pp. 407. § (1) bekezdés *d)* pontja zárja ki.

Budapest, 2024. október 16.

Dr. Cseh Attila s.k. a tanács elnöke, Dr. Magosi Szilvia s.k. előadó bíró, Nyíróné dr. Kiss Ildikó s.k. bíró, Dr. Parlagi Mátyás s.k. bíró, Dr. Szabó Klára s.k. bíró